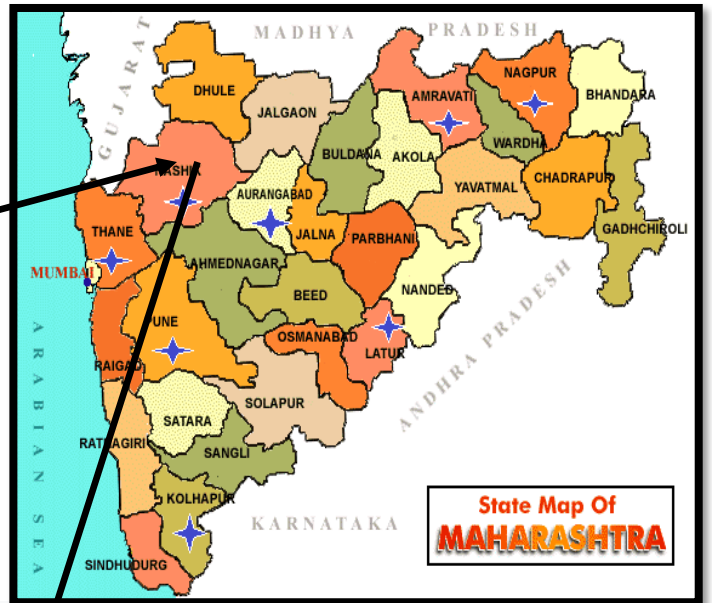

कार्यकारी सारांश
१४ वाळू घाटांची सार्वजनिक लोक सुनावणी
तालुका- कळवण, देवळा, मालेगाव, बागलाण , जिल्हा – नाशिक,महाराष्ट्र

-:संक्षिप्त परिचय :-

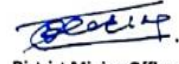
- ❖ तालुका- कळवण, देवळा, मालेगाव, बागलाण या नाशिक जिल्ह्यामधील १४ वाळू घाटांशी संबंधित प्रस्ताव पर्यावरण परवानासाठी महाराष्ट्र राज्याच्या पर्यावरण विभागाकडे सादर केला गेला आहे.
- ❖ महाराष्ट्र शासनाचे पत्र क्रमांक: संकिरण- 2019/P.K.01/Ta.K.3 दिनांक 3 डिसेंबर 2019 नुसार, 5 हेक्टर पेक्षा कमी खाणींसाठी जनसुनावणी घेणे आवश्यक आहे, त्या अनुषंगाने जिल्हा खनिकर्म कार्यालय, नाशिक, महाराष्ट्र (महाराष्ट्र शासन) यांच्या वतीने १४ वाळू घाटासाठी पर्यावरण परवानासाठी “सार्वजनिक लोक सुनावणीसाठी Form-1M, PFR, EMP, DSR कागदपत्रे सादर करत आहोत.”

-:स्थान नकाशा:-

वाळू घाटांची यादी

SAND GHAT LIST NASHIK DISTRICT-2025-2026 & 2026-27 (02-Years)									
Sr.No.	Taluka	River	Name of the Sand ghat	Nearest Gut No.	length	Width	Area Ha	GSDA depth	Brass Quantity
1	Kalwan	Girna	Nakode	187,188,199,200	180	60	1.08	0.3	1145
2	Baglan	Girna	Dhandri	9,10,11,19,20,23,24,25,26,27,28,29	180	60	1.08	0.5	1908
3	Deola	Girna	Mahapatne	502,507,509,522,557,556,565,497	600	50	3	0.6	6360
4	Deola	Girna	Lohner 1	955,956, 957, 958, 971, 972, 973	830	50	4.15	0.75	10998
5	Deola	Girna	Sawaki (LO)	292,296,297,298,303,304,305, 322	340	50	1.7	0.5	3003
6	Deola	Girna	Bhaur	648,650,649/A, 649/B 646	450	50	2.25	0.6	4770
7	Deola	Girna	Sawki lohner vithewadi	323, 346, 347	310	40	1.24	0.6	2629
8	Deola	Girna	khamkheda	56, 57/A, 57/B, 36, 62, 37, 38, 42, 46, 52, 53, 54, 55	445	50	2.225	0.5	3931
9	Malegaon	Girna	Aaghar Khu	753, 140, 141, 142, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, and 221	450	30	1.35	0.35	1670
10	Malegaon	Girna	Nardane	244, 249, 248, 247, 246, 227, 224, 211, 207	300	35	1.05	1	3710
11	Malegaon	Girna	Patne	360 to 363	500	30	1.5	0.35	1855
12	Malegaon	Girna	yesgaon	136, 137, 153, 154, 209	500	22	1.1	0.5	1943
13	Kalwan	Girna	Asoli	80, 81, 82 & 83	700	25	1.75	0.3	1855
14	Baglan	mosam	jaykheda	1204,1205,1197,1196,1165,1166,1162,84,1163,85	200	50	1.00	0.5	1766

District Mining Officer Nashik

14.07.2025

-:वाळू घाटांच्या कामाची पद्धत:-

१. खाणकामाची पद्धत:

- पावसाळी हंगामाचा कालावधी संपल्यानंतर तसेच नद्यांच्या पाण्याची पातळी कमी झालेली असताना, कोरड्या नदीपात्रातूनच वाळूचे उत्खनन केले जाईल.
- ड्रिलिंग आणि ब्लॉस्टिंग शिवाय ओपनकास्ट मॅन्युअल पद्धत वापरली जाणार आहे म्हणजेच मनुष्यबळाच्या सहाय्याने कुदळ, घमेला यासारख्या हत्यारांचा वापर करत उत्खलन केले जाईल.
- वाळू घाटाचे सीमांकन आणि बेंच मार्किंग 10m x 10m अंतराने केले जाईल.
- वाळूची खोली शोधण्यासाठी ऑजर ड्रिलरचा वापर केला जाईल.
- 10mx10m ग्रिड पॅटर्नचा वापर करून रेती घाटातील छिद्रे तयार करण्यासाठी auger driller चा वापर केला जाईल.

- मापन टेप वापरून छिद्रांची खोली मोजली जाईल.
- सर्व रीडिंग घेतल्या नंतर नदीच्या रेती घाटाची सरासरी खोली मीटर मध्ये मोजली जाईल.

२. आवश्यक यंत्र सामग्री / उपकरणे:

- हुकुम, घमेला, ट्रॉलीसह ट्रॅक्टर

३. वाहतूक:

- ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे वाळूच्या ठिकाणापासून स्टॉक यार्ड आणि ग्राहकांपर्यंत.

४. पुनर्वसन:

- उत्खनन केलेले क्षेत्र पावसाळ्यानंतर आपोआप भरले जाईल, नदीकाठच्या बाजूने आणि वाहतूक रस्त्यालगत वृक्षारोपण करण्यात येणार आहे.

-:पर्यावरण व्यवस्थापन योजना:-

1. हवाप्रदूषण नियंत्रण आणि उपाययोजना

- वाळू वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या कच्च्या रस्त्यावर वेळोवेळी पाणी शिंपडले जाईल.
- ट्रॅक्टरट्रॉली, ताडपत्रीने झाकलेल्या ट्रकद्वारे वाळूची वाहतूक केली जाईल
- वाहतुकी दरम्यान रेतीची गळती योग्य प्रकारे अंतर सील करून रोखली जाईल.
- वृक्षारोपण नदीकाठी आणि वाळूच्या ठिकाणांजवळील मोकळ्या जागेवर केले जाईल.

2. ध्वनिप्रदूषण नियंत्रण आणि उपाययोजना

- खाणकाम आणि वाळू वाहतूक फक्त दिवसाच केली जाईल.
- वाळू वाहतुकीमुळे होणारा आवाज अपेक्षित आहे, आवाज कमी करण्यासाठी वाळू वाहतूक करणाऱ्या वाहनांची वेळोवेळी देखभाल केली जाईल.
- वाळू वाहतूक करणाऱ्या वाहनांचा वेग नियंत्रित केला जाईल.

3. जलप्रदूषण नियंत्रण आणि उपाययोजना

- वाळू उत्खनन कोरड्या नदीपात्रातच केले जाईल.
- खाणीच्या खड्ड्याची खोली नदीच्या पाण्याच्या पातळीच्या वर ठेवली जाईल.
- नदीचे प्रवाह निष्क्रिय वाहिन्या बनवण्यासाठी वळवले जाणार नाहीत.
- नदीत वाहने धुण्यास मनाई असेल.
- खाणकामातून कोणतेही सांड पाणी निर्माण होणार नाही.
- कामगारांसाठी फिरती शौचालयांची तरतूद केली जाईल
- पावसाळ्यात खाणकाम बंद असेल आणि पुरामुळे वाळूचे पुनःभरण होईल.

4 जमीन प्रदूषण नियंत्रण आणि उपाययोजना

- वाळू उत्खननामुळे कोरड्या नदीपात्रात तात्पुरते खड्डे निर्माण होतील, जे पावसाळ्यात पुन्हा भरले जातील.
- सुरक्षितता अंतर 3 मीटर किंवा नदीच्या रुंदीच्या 1/10 वा, या पैकी जे जास्त असेल ते नदीच्या काठाच्या दोन्ही बाजूंनी सोडले जाईल (“शाश्वत वाळूउत्खनन मार्गदर्शक तत्वांनुसार”).
- पॉलिथिन पिशव्या, ज्युटच्या पिशव्या इत्यादी टाकाऊ पदार्थ नदीपात्रात टाकू दिले जाणार नाहीत.
- खाणकाम परवानगी उत्खनन क्षमतेपेक्षा जास्त होणार नाही.
- वृक्षारोपण नदीकाठी आणि जवळपासच्या मोकळ्या जागांवर विकसितकेले जाईल.

-:हरितपट्टा विकास व्यवस्थापन आणि योजना:-

ग्रीन बेल्टचे स्थान	रेती घाटाच्या दोन्ही बाजूंच्या काठावर
लागवड करायच्या रोपांची संख्या	५००-८००रोपे प्रति हेक्टर
वनस्पतींचे अंतर	3 मीटर ग्रिड अंतर
प्रजाती निवडल्या	मूळ प्रजाती

वृक्षारोपणासाठी शिफारस केलेल्या झाडांच्या प्रजाती

वनस्पति नाव	स्थानिक नाव	महत्त्व
Azadirachta Indica	Neem	Neem oil & neem products
Tectona Grandis	Teak	Antibacterial, Antifungal, Antiulcer
Ficus Religiosa	Peepal	Medicinal use, Fruits & figs
Bambusa Vulgaris	Bamboo	Anthelmintic Anti-inflammatory, Astringent Properties
Madhuca Longifolia	Mahua	Acts as a Stimulant & cough relief

-:आरोग्य सुरक्षा व्यवस्थापन:-

- चालकांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे पुरवली जाणार आहेत
- सुरक्षा हेल्मेट आणि पादत्राणे, कान, डोळे आणि हात संरक्षण उपकरणां व्यतिरिक्त कामगारांसाठी डस्ट मास्क दिले जाणार आहेत
- खाणकामगारांसाठी पिण्याच्या पाण्याचा सोय आणि विश्रांतीसाठी निवाराची सोयीसुविधा दिल्या जातील.
- खाणीच्या ठिकाणी प्रथमोपचार/ओषधउपचार सोयीसुविधा प्रदान केल्या जाणार आहेत .

-:निष्कर्ष:-

- ✓ नाशिक जिल्ह्यातील कळवण, देवळा, मालेगाव, बागलाण तालुक्यामधील 5 हेक्टर पेक्षा कमी असलेले १४ वाळू घाट आहेत, MoEF आणि CC मार्गदर्शक तत्वांनुसार B2 श्रेणीत येतात.
- ✓ खाणकामाच्या छोट्या प्रमाणामुळे खाणींचा पर्यावरणावर लक्षणीय परिणाम होण्याची शक्यता नाही आणि ते जवळपासच्या समुदायासाठी फायदेशीर ठरतील.
- ✓ प्रस्तावित प्रकल्पामुळे स्थानिक रहिवाशांना अप्रत्यक्ष रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.
- ✓ प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि क्षेत्राच्या सर्वांगीण विकासासाठी देखील सकारात्मक योगदान देईल.
- ✓ हवा, पाणी, आवाज, माती, घनकचरा व्यवस्थापन इत्यादी सर्वपर्यावरणीय समस्यांवर MoEF आणि CC मार्गदर्शक तत्वांनुसार हाताळले जाईल.